

Regeringskansliet
Kulturdepartementet
103 33 Stockholm

Stockholm 2025-06-23

Remissyttrande över betänkande om *Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland* (SOU 2025:24)

Inledning

Konstnärsnämnden har fått betänkandet *Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland* (SOU 2025:24) på remiss och lämnar härmed sitt yttrande. I vårt remissyttrande uttalar vi oss främst om de delar som har bäring på Konstnärsnämndens uppdrag.

Konstnärsnämnden har i huvudsak ett främjande uppdrag. Vi ska, med de ekonomiska och informativa styrmedel som tilldelats oss, stödja konstnärer så att de kan vara yrkesverksamma och utvecklas som konstnärer. Det innebär i praktiken att vi fördelar stipendier och bidrag, främjar konstnärers tillgång till en internationell arena samt utreder, samverkar och informerar om konstnärers ekonomiska och sociala villkor.¹ På filmområdet fördelar Konstnärsnämnden stipendier och bidrag till enskilda filmkonstnärer och har även ett särskilt anslag som avser stöd för produktion av kortfilm, dokumentärfilm och animation.

Filmbranschen är en av de centrala branscherna inom kulturella och kreativa branscher (KKB). Arbetet med en ny nationell filmpolitik har därmed direkt bäring på Konstnärsnämndens uppdrag att följa upp och informera om konstnärers företagande inom KKB² samt på uppdraget att sprida kunskap om upphovsrätten och dess betydelse för konstnärers företagande inom kulturella och kreativa branscher³.

Konstnärsnämndens yttrande i korthet

Konstnärsnämnden välkomnar utredningens förslag till en ny nationell filmpolitik med omformulerade filmpolitiska mål och att utredningen föreslår:

- en möjlighet till breddad finansiering av filmproduktion genom att avgiftsbelägga strömningstjänster och biografägare och som föreslås hanteras genom en filmfond
- en 20 procentig höjning av anslagen för utveckling och produktion av film
- en förändring av produktionsincitamentet

¹ Förordning (2007:1199) med instruktion för Konstnärsnämnden.

² Förordning (2007:1199) med instruktion för Konstnärsnämnden.

³ Regeringsbrev för budgetår 2025 avseende Konstnärsnämnden

- utredning av ett internationellt filmprogram i Konstnärsnämndens regi. Myndigheten menar att filmprogrammet kan implementeras omgående givet medelsfördelning enligt myndighetens budgetunderlag för 2026–2028. Konstnärsnämnden utvecklar sin ståndpunkt under 11.7.

Konstnärsnämnden finner att en del aspekter av reformförslagen behöver förtydligas eller utredas vidare och föreslår bland annat att:

- det i inledningen av de nya nationella filmpolitiska målen förtydligas att de är underordnande de nationella kulturpolitiska målen som därmed även gäller filmpolitiken
- den föreslagna filmfondens organisation och styrning utreds vidare. Det bör särskilt beaktas vilket inflytande globala strömningstjänster och andra multinationella företag ska ges över genomförandet av svensk filmpolitik med hänsyn till den konstnärliga friheten och det kulturpolitiska målet om kulturen som en dynamisk, utmanade och obunden kraft,
- regeringen i förordningen till Svenska Filminstitutet, överväger att använda begreppet *Sverigebaserade aktörer* i stället för *svenska aktörer*,
- regeringen överväger i vilken utsträckning prioriteringen av filmer på svenska, eller de nationella minoritetsspråken, alternativt från grundmaterial på något av dessa språk är förenligt med värnandet av konstnärlig frihet och de nationella kulturpolitiska målen.

Konstnärsnämnden anser vidare att utredningen inte fullt ut har svarat på alla delar i kommittédirektivet avseende filmen som konstform och filmskapares villkor. Det är framför allt den kommersiella spelfilmen som står i centrum för utredningens analys och förslag. Villkoren för det konstnärliga skapandet behöver en mer fördjupad analys för att utredningen fullt ut ska utgöra grund för en ny filmpolitik, bland annat saknas information om Sveriges Författarfond. Utredningen behöver därför kompletteras i dessa delar.

Publiken i fokus – reformer för ett starkare filmland

4 Filmbranschen

Konstnärsnämnden har i förordning (2007:1199) med instruktion uppdrag att analysera och sprida kunskap om konstnärernas ekonomiska och sociala villkor samt löpande bevaka trygghetssystemets utformning och tillämpning i förhållande till konstnärlig verksamhet. Myndigheten ska också följa upp och sprida information om villkoren för konstnärernas företagande i de kulturella och kreativa branscherna. Uppdraget omfattar yrkes-verksamma konstnärer inom samtliga konstformer, filmen inkluderat.

Konstnärsnämnden konstaterar att utredningen har valt att framför allt begränsa beskrivningen av filmbranschen till den del som består av produktion, distribution och visning av kommersiell lång spelfilm för biograffönstret och inkluderar även i det dramaserier med premiärvisning genom strömningstjänster.

Konstnärsnämnden anser att en nationell filmpolitik även måste grundas i en analys och förståelse av att filmbranschen omfattar:

- det inledande konstnärliga arbetet och skapandet som grund för en films tillblivelse
- upphovspersonernas, filmskaparnas, roll och villkor i idégenereringen, skapandet och produktionen av film samt marknadsföringen av film
- de skilda förutsättningarna för de olika filmuttrycken såsom dokumentärfilm, kortfilm och animation samt samspelet mellan dessa och den kommersiella långa spelfilmen.
- hur offentliga åtgärder behöver balansera att filmskapares ekonomiska och sociala villkor har försvagats till följd av digitaliseringens stora internationella marknads- och villkorsförändringar.

Vidare är filmen en av de mest centrala branscherna inom KKB vilket den nya nationella filmpolitiken i större utsträckning bör beakta.

4.2 Filmnäringsens aktörer

Precis som för KKB i stort krävs det för filmbranschens långsiktiga och hållbara tillväxt en balans mellan de konstnärliga och de kommersiella förutsättningarna. Alla aktörers insatser i filmbranschens värdekedja måste ges lika stort värde och deras skilda förutsättningar och behov beaktas i samma grad.

I EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026 är konstnärers villkor inom kulturella och kreativa branscher ett prioriterat område. Konstnärsnämnden ser behov av en kompletterande analys som tydligare behandlar filmskaparnas ekonomiska och konstnärliga villkor och hänvisar bland annat till följande rapporter:

- Study on contractual practices affecting the transfer of copyright and related rights (2025, EU-kommissionen)
- Yrkesstatus och arbetsvillkor för konstnärer och kulturellt och kreativt yrkesverksamma (2023 EU-kommissionens OMC-expertgrupp)
- Digitaliseringens konsekvenser för yrkesverksamma konstnärer (2021 Konstnärsnämnden). Konstnärsnämnden har i sitt pågående arbete med upphovsrättens betydelse för yrkesverksamma konstnärer stämt av rapportens analys och rekommendationer med bransch- och upphovsrätsorganisationerna som bekräftar att situationen består och att den genom AI har aktualiserats än mer.

I Konstnärsnämndens rapport konstaterar vi att intäkterna inom KKB inte fördelas proportionerligt mellan de olika aktörerna och deras insatser. Filmskapare bär ofta de ekonomiska riskerna i inledningsskedet, framför allt vid konstnärsinitierade filmprojekt. Filmskaparnas, och övriga yrkesverksamma konstnärers, förhandlingspositioner har försvagats i de fall inte kollektivavtal finns.

4.2.1 Produktionsledet

Utredningens analys utgår från att filmens värdekedja startar i produktionsfasen.

Konstnärsnämnden anser att filmbranschens värdekedja bör definieras i enlighet med EU:s Investeringsfonds definition, att filmbranschens värdekedja består av fyra faser i stället för utredningens uppdelning på tre. Värdekedjan bör starta i den inledande konstnärliga skapandefasen så att den särskiljs från produktionsfasen.

Genom att lyfta fram den inledande konstnärliga processen tydliggörs övergången mellan den fasen och den efterföljande produktionsfasen där upphovspersonen och produktionsbolaget ofta sluter en överenskommelse om upphovsrättslig fördelning och ersättning. Denna överenskommelse är en förutsättning för att produktionsbolaget ska kunna söka finansiering för, investera i och producera filmen.

För den initiala skapandefasen och för filmskaparens möjlighet till utveckling av sitt konstnärskap har statens konstnärspolitiska stöd en viktig funktion. Stipendier och bidrag från Konstnärsnämnden och Sveriges författarfond möjliggör utvecklingen av konstnärliga idéer, vilket i sin tur är en förutsättning för att en producent kan ta filmprojektet vidare och söka finansiering från Svenska Filminstitutet och andra finansiärer.

4.2.4 En filmproduktions finansiering

Konstnärsnämnden efterfrågar en mer utförlig beskrivning och analys av hur villkoren för de yrkesverksamma filmskaparna har förändrats i filmbranschen till följd av de globala strömningstjänsternas position på marknaden.

Stora globala företag har etablerat branschpraxis med affärsmodeller och avtal som inte ger upphovspersoner ersättningar i proportion till deras insatser och rättigheter.

Konstnärsnämnden menar att en ny nationell filmpolitik behöver utformas så att upphovspersoners villkor stärks i linje med EU:s prioritering för konstnärers yrkesvillkor i arbetsplanen för kultur 2023–2026 och de rekommendationer som presenteras i rapporten *Yrkesstatus och arbetsvillkor för konstnärer och kulturellt och kreativt yrkesverksamma* (2023), sammanställd av EU-kommissionens expertgrupp.

Konstnärsnämnden menar även att det offentliga har ett särskilt ansvar att säkerställa att offentliga medel bidrar till rimliga villkor för upphovspersoner och utövare.

6 Filmpolitiken – styrning och organisation

6.4 Konstnärsnämndens stöd

Konstnärsnämnden fördelar en rad olika stipendier och bidrag till konstnärer verksamma inom filmområdet.

Konstnärsnämnden arbetar även med främjande- och samverkansinsatser för att förbättra förutsättningarna för yrkesverksamma konstnärer, inklusive filmskapare.

6.5.4 Konstnärsnämndens internationella arbete

Konstnärsnämnden arbetar även med internationalisering av yrkesverksamma konstnärers, och därmed filmskapare, arbetsmarknad genom främjande- och samverkansinsatser.

7 Filmpolitikens ekonomi

7.1 Statens stöd till film

Utredningen redovisar inte de konstnärspolitiska medlen till filmområdet separat. Konstnärsnämnden vill därför ge en tydligare bild av myndighetens medelsfördelning till enskilda filmskapare i tabellen nedan.

Vid sidan av Konstnärsnämnden fördelar även Sveriges författarfond stipendier och bidrag till manusförfattare och dramatiker verksamma inom filmområdet.

Arbets- och långtidsstipendium	2024	2023	2022
Sökande	296	313	269
Bifall	32	46	90
Totalt beviljat belopp (inkl. löpande)	7 309 900	7 247 500	9 667 800
Projektbidrag			
Sökande	415	323	319
Bifall	55	60	63
Totalt beviljat belopp	5 360 000	5 850 000	6 600 000
Internationellt utbyte/resebidrag			
Sökande	276	366	244
Bifall	103	120	110
Totalt beviljat belopp	1 413 000	1 405 000	1 290 000

Ansökningarna till Konstnärsnämndens projektbidrag inom film har ökat markant de senaste åren men anslagen till myndigheten har inte ökat i relation till antal ansökningar.

Projektbidragen inom film stödjer ofta tidiga faser av det konstnärliga arbetet. För skapandet av nya filmprojekt krävs ofta en lång period av utveckling för research eller utforskande av nya konstnärliga uttryck och format, en fas som det är svårt att få finansiering för hos andra bidragsgivare och finansiärer. Med ökat anslag skulle fler konstnärligt kvalitativa filmidéer kunna utvecklas för att sedan produceras och visas.

10 Vägar framåt för filmpolitiken

10.1 – Filmen - vår populäraste konststart?

Konstnärsnämnden instämmer i utredningens bedömning att filmens utveckling som konstform – även i dess mest populära form – förutsätter utrymme för experiment, formmässiga utmaningar och att nya talanger får möjlighet att pröva sig fram. Ett sådant utrymme kräver resurser för den enskilde filmskaparen.

Mot denna bakgrund anser Konstnärsnämnden att utredningens beskrivning och analys av filmen som konstform behöver kompletteras inför utvecklingen och genomförandet av en ny nationell filmpolitik.

10.2.2 Kulturpolitiska bedömningar bör styra

Konstnärsnämnden delar utredningens slutsats att den nya nationella filmpolitiken måste utformas så att statens finansiering och insatser inom filmområdet, genom kulturbudgeten, bidrar till de nationella kulturpolitiska målen.

10.2.3 Prioritera kvalitativ film som vänder sig till en bred publik

Utredningen skriver att svensk film av hög kvalitet som riktar sig till en bred publik ska prioriteras, samtidigt som det konstnärligt och formmässigt experimentella också måste ges goda förutsättningar.

Konstnärsnämnden vill betona att dessa två mål inte står i motsättning till varandra, utan är ömsesidigt beroende av varandra. Utvecklingen av kvalitativ film för en bred publik förutsätter att filmskapare får möjlighet att utveckla sitt konstnärskap och sitt hantverk genom bland annat experiment i form, uttryck och teknik.

Filmpolitiken är en del av den nationella kulturpolitiken och av kulturpolitikens mål framgår att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft, med yttrandefriheten som grund. Kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling. Även filmpolitiken ska därmed främja kvalitet och konstnärlig förnyelse.

Filminstitutets rapport *Filmåret i siffror 2024* visar att förra året var det bästa sedan 2018 för svensk film och nära en tredjedel av biografbesöken var för att se en dokumentärfilm. Svensk dokumentärfilm nådde även stor publik internationellt. Det finns ingen vedertagen "mall" för vilken film eller filmform som når stor publik eller internationell framgång. Därför är det viktigt att staten främjar möjligheterna för filmskaparna att experimentera konstnärligt.

10.2.7 AI och virtuell produktion

Konstnärsnämnden håller med utredningen, att den digitala omvandlingen är rekordsnabb och att det därför är svårt att förutse vad som kommer att hända.

Konstnärsnämnden vill understryka behovet av att regeringen särskilt utreder AI:s inverkan på upphovsrätten. Vi menar att den ekonomiska skadan för rättighetshavare har accelererat över tid och att det finns en risk att det etableras en ny normalitet som är långsiktigt till skada för upphovspersonernas villkor. Det krävs klargöranden, både på nationell nivå och inom EU, som säkerställer att konstnärliga och litterära verk inte får användas i AI-träning utan rättighetshavarnas godkännande, samt att ersättning ska utgå.

10.2.8 Lokal kontroll över innehållet

Konstnärsnämnden bekräftar utredningens bild av att affärsmodeller och avtalsvillkor om rättigheter och ersättningar har förändrats i och med de internationella strömningstjänsternas beställning av lokalt innehåll.

De globala bolagens beställningar av lokalt producerat innehåll skapar arbets- och uppdragstillfällen till svenska filmskapare samt möjlighet för dem att nå ut på en internationell marknad. Samtidigt visar EU-kommissionens rapport *Study on contractual practices affecting the transfer of copyright and related rights and the ability of creators and producers to exploit their rights (2025)* att upphovspersoners förhandlingsposition har försvagats och att det offentliga behöver agera så att den stärks gentemot bland annat internationella strömningstjänster.

11 Reformen för ett starkare filmland

11.1 Tydligare nationella filmpolitiska mål

Konstnärsnämnden har ett filmuppdrag och omfattas därmed direkt av de föreslagna nationella filmpolitiska målen. Det är bra att utredningen tydliggör att filmpolitiken är en del av kulturpolitiken.

- Konstnärsnämnden välkomnar därför förslaget att utforma filmpolitiska mål som inte överlappar de överordnade kulturpolitiska målen.

Mångfald och jämställdhet i filmbranschen är avgörande för att nå kulturpolitikens mål om ett mångfacetterat och kvalitativt utbud.

- Konstnärsnämnden föreslår därför att de filmpolitiska målen inleds med en formulering om att de är underordnade de nationella kulturpolitiska målen och att filmpolitiken ska bidra till kulturpolitikens mål.

Mål 1 Ett brett filmutbud av hög kvalitet

- Konstnärsnämnden tillstyrker formuleringen av målet att filmpolitiken ska bidra till ett brett filmutbud av hög kvalitet.

Konstnärsnämnden vill betona att det är centralt, som utredningen skriver, att målet innefattar både populära och smalare filmer samt olika format som långfilm, kortfilm, dokumentärfilm och animation.

- Konstnärsnämnden tillstyrker att definitionen av hög kvalitet från 1963 behålls.

Då definitionen inte inkluderar konstnärlig kvalitet är det värdefullt att betona att det i de kulturpolitiska målen ingår formuleringar om konstnärlig kvalitet vilka därmed även gäller för filmområdet.

Mål 2 Film visas i hela landet

- Konstnärsnämnden anser att målet att film ska visas i hela landet behöver kompletteras med att även inkludera att film ska kunna skapas och produceras i hela landet.

Det är avgörande att filmskapare har möjlighet att arbeta konstnärligt oavsett var i landet de bor. Det stärker möjligheterna till filmer med berättelser och uttryck som speglar olika delar av landet och olika grupper i samhället.

Mål 3 Svensk film når en stor publik

- Konstnärsnämnden stödjer ambitionen att svensk film ska nå en stor publik.

Myndigheten efterfrågar däremot ett fördjupat resonemang om vad utredningen menar med en "stor publik" i relation till olika typer av filmer. Vad som räknas som "stor publik" varierar beroende på filmens format och konstnärliga uttryck. En mer nyanserad bedömning av begreppet "stor publik" är nödvändig, där varje filmform bedöms utifrån sina egna förutsättningar – inte i jämförelse med andra filmformer eller uttryck.

Mål 4 Filmarvet bevaras och används

- Konstnärsnämnden tillstyrker målet att filmarvet ska bevaras och användas.

Tillgången till det svenska filmarvet är även viktigt för dagens filmskapare för deras konstnärliga utveckling vilket utgör grunden för framtidens filmarv.

För att uppfylla målet är det centralt att medel fördelas i relation till de insatser som krävs. Det är väsentligt att verksamheter som är en del av det svenska filmarvet kan bedrivas långsiktigt och hållbart.

Konstnärsnämnden ser att exempelvis Bergmangården på Fårö är av stor betydelse för filmarvet och därmed skulle behöva en långsiktig finansiering. Ett internationellt filmresidens, i myndighetens regi, på Bergmangården skulle stärka målet om filmarvet ytterligare.

11.2 Ett självständigt Filminstitut med tydliga ramar för statsbidrag

- Konstnärsnämnden tillstyrker övergripande förslaget om ny förordning för stiftelsen Svenska Filminstitutet.

Vi utvecklas våra synpunkter ur ett konstnärspolitiskt perspektiv under respektive rubrik.

Tydligare villkor för Filminstitutets stöd

- Konstnärsnämnden är positiv till ambitionen att förordningen, och därmed syftet med statsbidragen till film, blir så tydlig som möjligt för filmområdets aktörer.

Konstnärsnämnden betonar vikten av att säkerställa armlängds avstånd genom förordningens avsikter och formuleringar. Därför förespråkar vi att den slutliga formuleringen av förordningen sker i dialog med Filminstitutet.

Konstnärlig frihet

Konstnärlig frihet är en grundpelare i den nationella kulturpolitiken, och därmed också för filmpolitiken. Utredningens resonemang om konstnärlig frihet i relation till förslaget om en ny förordning för Filminstitutet är viktigt.

- Konstnärsnämnden vill komplettera detta med att konstnärers villkor är avgörande för den konstnärliga friheten – inom filmen, och konsten och kulturen i stort. Enligt UNESCO:s rekommendation "Status of the Artist" från 1980 är konstnärlig frihet beroende av yrkesverksamma konstnärers möjligheter att ekonomiskt och socialt utöva sina yrken.

Särskilt om språk

- Konstnärsnämnden instämmer i vikten av att värna film på svenska och de nationella minoritetsspråken.

Konstnärsnämnden föreslår dock att utredningens förslag att prioritera film på svenska eller minoritetsspråken utreds närmare i relation till värnandet av den konstnärliga friheten och de kulturpolitiska målen om mångfald av uttryck och konstnärlig kvalitet.

Filminstitutets roll som nationellt organ

Utredningen föreslår att Filminstitutets nationella roll ska tydliggöras genom en avgränsning mot andra samhällsnivåer, och att institutet ska ha överblick och stödja verksamhet av särskild nationell betydelse.

- Konstnärsnämnden är positiv till att den administrativa bördan ses över på alla nivåer.

Konstnärsnämnden vill dock betona att filmbranschen är beroende av den sammanhängande infrastrukturen som består av centrala filmkulturella verksamheter på statlig, regional och kommunal nivå.

Många filmskapare, som manusförfattare, regissörer och skådespelare, börjar sin yrkesbana inom filmen inom kommunal filmverksamhet och utvecklas konstnärligt vidare via regionala talangprogram. Efter en folkskoleutbildning och/eller en konstnärlig högskoleutbildning utvecklar dessa filmskapare konstnärliga idéer, inte sällan med stöd från Konstnärsnämnden eller Sveriges Författarfond, som produktionsbolag i nästa led söker finansiering för hos Filminstitutet.

- Konstnärsnämnden menar att det är viktigt att denna infrastruktur säkras. Samverkan på olika nivå behöver fortsatt utvecklas och Filminstitutets expertkunskap behöver tillvaratas.

Konsulentsystemet

- Konstnärsnämnden tillstyrker utredningens förslag om att behålla konsulentsystemet och att utformningen är en fråga för Filminstitutet i samråd med branschen.

Konstnärsnämnden betonar vikten av att samråd med branschen inkluderar representanter för filmskapare, såväl upphovspersoner som utövare samt mindre oberoende producenter.

Utredning och analys

- Konstnärsnämnden har svårt att avgöra om biografstatistiken bör flyttas tillbaka från Myndigheten för kulturanalys till Svenska Filminstitutet.

Konstnärsnämnden och Kulturanalys har etablerat ett värdefullt samarbete för att utveckla statistik om konstnärer och konstnärligt yrkesverksamma vilket även inkluderar verksamma inom filmen.

11.3 Höjda anslag och en branschgemensam filmfond

- Konstnärsnämnden välkomnar förslaget om att budgeten för stöd till utveckling och produktion av film vid Filminstitutet ökas med ca 20 procent.

Konstnärsnämnden instämmer i utredningens konstaterande att det behöver tillföras mer resurser till produktionsledet i den svenska filmbranschen.

Konstnärsnämnden redogör, under stycke 4, för filmskaparnas förutsättningar och behovet av att säkerställa rimliga villkor för dem för en långsiktigt hållbar utveckling av filmbranschen som helhet. Det bör därför säkras att utökade offentliga resurser i produktionsledet leder till stärkta villkor och ersättningar för filmskapare.

Konstnärsnämnden ser det som angeläget att även finansieringen av det konstnärliga skapandet stärkas, vilket lyfts i vårt budgetunderlag för 2026-2028. Som tabellen över fördelningen av konstnärspolitiska medel till filmskapare visar under punkt 7.1 är efterfrågan och behovet större än tillgången på medel.

- Konstnärsnämnden välkomnar förslaget om inrättandet av en filmfond.

En filmfond skulle möjliggöra ett system där de multinationella aktörerna, vars affärsverksamhet är beroende av det konstnärliga skapandet, bidrar till en breddad finansiering av konsten och kulturen vilket därmed blir en form av återinvestering.

Utredningen har gett ett översiktligt förslag på hur filmfonden kan utformas finansiellt och organisatoriskt samt drivas i relation till övriga Filminstitutet.

- Konstnärsnämnden konstaterar att utformningen av filmfonden behöver utredas närmare och ser flera aspekter som behöver analyseras. Bland annat att:
 - villkoren för upphovspersoner och oberoende, mindre, produktionsbolag, vars verksamheter är avgörande för ett mångfacetterat och konstnärligt kvalitativt filmutbud, säkras inom ramen för filmfonden.
 - globala, sannolikt framför allt amerikanska eller kinesiska bolag, kan komma att få inflytande över tolkningen och genomförandet av svensk filmpolitik
 - jävsituationer kan uppstå då flera av de bolag som kommer att söka medel från filmfonden, helt eller delvis, ägs av samma aktörer som är med och finansierar filmfonden och därmed föreslås ha inflytande i den.

11.4 Sänkt moms på biobiljetter och återinförande av biografavgifter

- Konstnärsnämnden välkomnar harmoniseringen av momssatserna inom kultursektorn så att även biobiljetter omfattas av samma nivå som övrig kultur.

11.5 Medfinansieringsavgift för strömningstjänster

- Konstnärsnämnden välkomnar förslaget att strömningstjänster ska återinvestera i skapandet av svensk film och drama genom en avgift.

11.6 Ett reformerat produktionsincitament

- Konstnärsnämnden välkomnar en förändring av produktionsincitamentet.

Konstnärsnämnden anser att det är rimligt att produktionsincitamentet hanteras av Filminstitutet då det för närvarande finansieras via kulturbudgeten och därmed ska så göras i linje med de nationella filmpolitiska målen samt de kulturpolitiska målen.

- Konstnärsnämnden välkomnar utredningens förslag att ett kriterium för produktionsincitament ska vara att en betydande del av projektet som ska finansieras utgörs av svenska konstnärliga yrkesaktörer.

Konstnärsnämnden föreslår dock att istället använda begreppet *Sverigebaserade aktörer*, för att tydliggöra att det handlar om yrkesverksamma i Sverige, inte personernas medborgarskap.

- Konstnärsnämnden föreslår att förslaget att kostnader för filmprojekt baserade på manus eller litterära förlagor på svenska eller minoritetsspråk ska premieras genom en multipliceringsfaktor analyseras i relation till den konstnärlig friheten och de kulturpolitiska målen.

11.7 Internationellt program på Konstnärsnämnden

Utredningen föreslår att Konstnärsnämnden ges i uppdrag att beskriva förutsättningarna för att etablera ett internationellt program på filmområdet.

- Konstnärsnämnden kan omgående börja arbeta med ett internationellt program inom film utifrån myndighetens modell och erfarenheter och ser därför att ett uppdrag att ytterligare utreda förutsättningarna inte behövs.
- Som Konstnärsnämnden påpekar i sitt Budgetunderlag 2026–2028, förutsätter ett internationellt program för film en ökad medelstilldelning inom anslaget om minst tre miljoner kronor för att inte påverka stipendiegivningen negativt.

Konstnärsnämnden har redan idag internationella program för bild och form (IASPIS), musik, teater, dans och cirkus och har sedan länge upparbetade metoder och verksamhetsformer för dessa. Insatser som genom flera utvärderingar och uppföljningar visat sig uppfylla syftet med de internationella programmen; Att främja konstnärlig utveckling genom att stärka yrkesverksamma konstnärers internationella nätverk och genom att främja ökad tillgänglighet till internationella arbetsmarknader.

Utredningen föreslår att Konstnärsnämnden bör uppmärksamma möjligheten att samverka med befintlig filmrelaterad verksamhet runt om i landet, som till exempel Bergmangårdarna på Fårö. Konstnärsnämnden har redan idag en väl fungerande samverkan med Bergmangårdarna kring residens inom ramen för Internationella programmet för teater. Konstnärsnämnden vill återigen lyfta fram att Bergmangårdarnas betydelse för det konstnärliga filmarvet bör uppmärksammas och ges hållbara förutsättningar.

11.8 Ett nationellt filmarvscentrum

Konstnärsnämnden tillstyrker förslaget om att ge Filminstitutet i uppdrag att i samverkan med Kungliga biblioteket och SVT utreda förutsättningarna för ett nationellt filmsarvscentrum.

11.9 Övrigt angående föreslagna bidragsförordningar

Konstnärsnämnden anser att frågan om att beslut av bidrag ska kunna överklagas bör redas ut i dialog med Svenska Filminstitutet.

12 Konsekvensanalys

12.1 Ekonomiska konsekvenser

Konstnärsnämnden ställer sig bakom utredningens påpekande att näringspolitiska medel snarare bör finansiera produktionsincitamentet.

12.2 Övriga konsekvenser

Konstnärsnämnden anser att utredningen inte i tillräcklig utsträckning har analyserat konsekvenserna av reformförslagen för företag som drivs av yrkesverksamma filmskapare. Denna grupp företag består till stor del av enskilda näringsidkare, ofta kombinatorer. Deras villkor och utmaningar beskrivs översiktligt på Konstnärsnämndens webbplats och mer ingående i rapporten *Yrkesstatus och arbetsvillkor för konstnärer och kulturellt och kreativt yrkesverksamma* (2023).

Mot denna bakgrund ser Konstnärsnämnden behov av att utredningens förslag analyseras mer fördjupat ur ett konstnärspolitiskt perspektiv innan en ny nationell filmpolitik genomförs.

Beslut

Beslut i detta ärende har fattats av myndighetschef och direktör Mika Romanus efter föredragning av utredare Sara Lönnroth. I beredningen har även avdelningscheferna Magnus Kirchhoff och Pernilla Högström, handläggare Tina Pettersson och utredaren Stefan Ahlenius deltagit.

Myndighetens styrelse har beretts möjlighet att lämna synpunkter på myndighetens bedömningar

Mika Romanus
Myndighetschef och direktör

Sara Lönnroth
Utredare